

Metodinė medžiaga

*Pagrindinio ugdymo tautinių mažumų gimtųjų kalbų
programai įgyvendinti*

Lenkų kalbos pamoka

Pažyminys - daiktavardžio bičiulis

7 - 8 klasė

Parengė:

Božena Ustjanovska

Vilniaus Jono Pauliaus II progimnazijos vyresnioji mokytoja

Konsultavo ir siūlymus teikė:

Danuta Szejnicka

Nacionalinės švietimo agentūros

Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

Pamokų ciklo tema: Pažyminys - daiktavardžio bičiulis.

Pamokos uždavinys: Supažindinti mokinius su pažyminiu, įtvirtinti žinias apie pažyminio reiškimą ir vietą sakinyje. Taip pat siekiama, kad mokiniai įsisąmonintų pažyminio vaidmenį aprašant daiktus.

Šis pamokų ciklas sietinas su Bendrųjų programų tokiais gebėjimais:

Gimtoji lenkų kalba:

Klausymas ir kalbėjimas

1.1. Suprasti sakinį tekstą; nusakyti, kokio įspūdžio, poveikio siekia kalbėtojas; teikti grįžtamąją informaciją.

1.3. Kalbėti atsižvelgiant į tikslą, adresatą ir bendravimo situaciją. Dažniausiai tinkamai pasirinkti leksiką, įvairias sintaksines konstrukcijas; taisyklingai tarti, dažniausiai laikytis bendrinės kalbos normų.

1.4. Dalyvauti pokalbyje arba diskusijoje: klausytis susitelkus, klausti, pritarti, taktiškai prieštarauti, aiškinti savo požiūrį, argumentuoti savo poziciją, gretinti informaciją, apibendrinti.

Skaitymas, literatūros ir kultūros pažinimas

2.1. A. Daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas: remiantis tiesiogiai pasakytais dalykais ir potekste, nurodyti teksto tikslą, temą, problemą, formuluoti pagrindinę mintį. Atpažinti aiškiai tekstuose teigiamas visuotines vertybes.

2.1. B. Interpretuoti skaitomus tekstus: paaiškinti netiesiogiai pasakytas mintis, reiškiamus požiūrius, grožiniame kūrinyje vaizduojamas situacijas remiantis patirtimi, įvairių sričių žiniomis, teksto visuma.

2.1.6. Rasti tekste veikėjų portretus, jų pasisakymus, interjero, peizažo aprašymus.

Rašymas

3.1. Kurti tinkamos struktūros tekstą raštu atsižvelgiant į tikslą, situaciją, adresatą.

3. Taikyti įgytas kalbos (gramatikos, leksikos, fonetikos ir kt) žinias tobulinant, redaguojant savo tekstus, naudojantis žodynu.

3.1.F. Naudotis leksikos bei sintaksės teikiamomis galimybėmis, siekiant vaizdingumo, gyvumo.

3.1.I. Daugelių atvejų tinkamai taikyti išmoktas rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles. Siekti mintis formuluoti aiškiai, tiksliai, glaustai.

3.1.11. Rengti tekstinį dokumentą kompiuteriu, naudotis tekstų rengyklės teksto automatinio tvarkymo priemonėmis.

3.2. Rašyti taikant žinomas rašymo strategijas.

3.2.C. Naudotis ortografijos, sinonimų, skolinių bei dabartiniu lenkų kalbos žodymais, kompiuterine teksto rengykle.

Santrauka:

Pamokos tikslas skirtas tobulinti komunikavimo gebėjimus. Supažindinti mokinius su pažyminiu, įtvirtinti žinias apie pažyminio reiškimą ir vietą sakinyje. Taip pat siekiama, kad mokiniai įsisąmonintų pažyminio vaidmenį aprašant daiktus.

Pamoka yra skyriaus „Sintaksė“ bei antrininkių sakinio dalių tęsinys. Pateikta medžiaga pritaikyta nuotoliniam mokymuisi arba dirbant klasėje naudojant IT.

7 klasės mokiniams tai bus supažindinimo su pažyminiu pamoka, todėl galima paruošti daugiau pratimų arba suteikti papildomos informacijos. Mokymo būdą gali pasirinkti pats mokytojas. Tuo tarpu 8 klasės mokiniai jau yra įgiję žinių apie pažyminį, sugeba rasti sakinyje bei nurodyti pagrindines (veiksnius ir tarinys) ir antrininkes sakinio dalis (pažyminys, aplinkybės, papildinys) taip pat gali įvardinti, kokią funkciją atlieka sakinyje. Šios pamokos pasiūlymas gali būti pagrindu toliau nagrinėjant pažyminio temą, priklausomai nuo klasės lygio ir sugebėjimų įsisavinti medžiagą.

Laukiami pamokos rezultatai: pasibaigus pamokai skirtingų lygių mokiniai:

- įsisavina žinias apie pažyminį, jo vaidmenį sakinyje,
- pastebi pažyminio vertę,
- turtina žodyną,
- gali redaguoti tekstą vartojant skirtingas pažyminio rūšis.

Baigę nagrinėti vadovėlio skyrių, mokiniai ne tik praturtins savo žinias, bet ir įgis naujus gebėjimus, tokius kaip sudėtingesnių raiškos priemonių atpažinimas sakinyje, taisyklingai vartos antrininkes sakinio dalis.

Panaudodami užsiėmimų metu įgytus gebėjimus, mokiniai gebės skirti sakinio dalis tekste, taip pat taisyklingo pažyminių vartojimo ir tvarkos sakinyje. Mokiniai vartodami pažyminį tekste, praturtins ir išplės savo žinias.

Pamokos metu taikoma įvairi veikla.

Taikomas kaupiamasis mokinių vertinimas bei įsivertinimas (refleksija).

Scenariusz lekcji z języka polskiego w klasie 7-8

Temat lekcji: Przydawka przyjaciółką rzeczownika.

Cel: Zapoznać uczniów z przydawką (klasa 7), przypomnieć wiadomości na temat przydawki (klasa 8); utrwalić wiedzę o sposobach jej wyrażania, miejscu w zdaniu oraz uświadomić rolę przydawki w budowaniu opisu.

Cele lekcji (z pozycji nauczyciela):

Uczeń :

- zna i rozumie, czym są części zdania, na jakie pytania odpowiadają
- poprawnie stosuje poznane części zdania
- wskazuje poszczególne części zdania w omawianych tekstach
- wskazuje przydawki w zdaniach
- tworzy wyrażenia rzeczownika z przydawką
- dostrzega znaczenie przydawki w budowaniu wypowiedzi - wzbogacenie słownictwa

Kryteria sukcesu dla ucznia:

- Wiem, na jakie pytania odpowiada przydawka i czym może być wyrażona.
- Odróżniam przydawkę od innych części zdania.
- Wiem, z jaką częścią mowy łączy się przydawka.
- Potrafię wskazać przydawki w tekście.
- Potrafię dopasować przydawki do formy gramatycznej rzeczownika.
- Dostrzegam wartość przydawki, która służy wzbogaceniu i udokładnieniu opisu człowieka, rzeczy czy zjawiska.

Narzędzia TIK:

- Przygotowana prezentacja na platformie Genially

<https://view.genial.ly/5e822f467fd6910db48d99d6/presentation-przydawka>

- Ćwiczenia interaktywne na platformie: www.learningapps.org oraz www.wordwall.net

Podręcznik

Karaś H. Kutysz L., *Czynić słowami. Podręcznik do nauczania języka polskiego dla klasy 8*, Kaunas 2008.

Metody pracy:

- Aktywizujące
- Podające
- Praktyczne

Kilka słów wstępu

Lekcja obejmuje tematykę z zakresu składni, jest kontynuacją lekcji na temat drugorzędnych części zdania i może być przeprowadzona w warunkach zdalnych lub w klasie przy pomocy narzędzi TIK.

Dla uczniów klasy 7 będzie to pierwsze zetknięcie z przydawką. Z uwagi na to można przygotować więcej ćwiczeń lub dodatkowej informacji. Pozostaje to w gestii nauczyciela. Uczniowie klas 8 już mają podstawowe wiadomości z zakresu składni, potrafią wymienić oraz wskazać w tekście główne (podmiot i orzeczenie) i drugorzędne części zdania (dopełnienie, okolicznik) i określić jaką funkcję pełnią w zdaniu. Niniejsza propozycja lekcji może stanowić bazę do dalszej pracy z zakresu składni w zależności od poziomu klasy i przyswajania umiejętności.

Po zakończeniu lekcji uczniowie różnych poziomów utrwala wiadomości o przydawce, jej funkcji w zdaniu, dostrzegą wartość przydawki, wzbogacą słownictwo, będą potrafili zredagować tekst wykorzystując różnorodne przydawki.

Przebieg lekcji:

1. Na początku zajęć podajemy temat i cele lekcji, uruchamiamy prezentację.
2. Na wyświetlonym slajdzie przedstawiamy plan lekcji, zapoznajemy z nim uczniów.

Rysunek 1. Plan lekcji.

3. Kolejny slajd ma na celu wprowadzenie definicji przydawki (klasa 7), przypomnienie posiadanych wiadomości (klasa 8):
  - co to jest przydawka,
  - pytania przydawki,
  - związek przydawki z rzeczownikiem.

Uczniowie tworzą notatkę w zeszycie.

Rysunek 2. Definicja przydawki.

4. Następny slajd przedstawia schemat przydawki i części mowy jakimi może być wyrażona przydawka.

Rysunek 3. Przydawka – sposoby jej wyrażania.

5. Kolejnym krokiem jest wskazanie - co może nazywać przydawka. Zadanie to przyczyni się do umiejętności budowania zdań z bogatszym słownictwem. Podczas wykonywania tego zadania uczniowie mogą podawać własne przykłady i zapisać w zeszytcie.

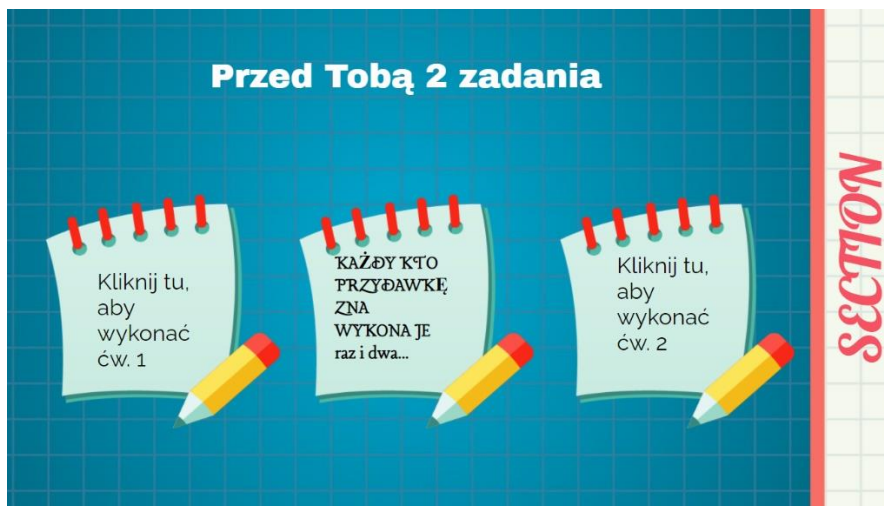
Rysunek 4. Przydawka może nazywać.

6. Zdobyta wiedza lub utrwalenie wiadomości pozwolą wysnuć wniosek postawiony w celach lekcji, ukazanie najważniejszych treści z zakresu przydawki – związek przydawki z rzeczownikiem.
- 7.

Rysunek 5. Związek przydawki z rzeczownikiem.

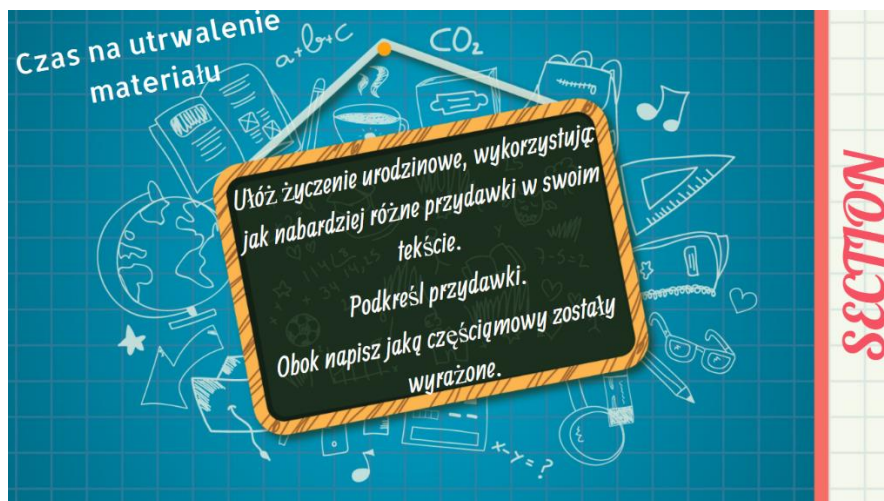
8. Czas na ćwiczenia. Kolejny slajd zawiera dwa interaktywne zadania.
Pierwsze zadanie (przygotowane na platformie learningup) Polecenie: odróżnij przydawki od innych części zdania i wskaż różnorodne przydawki w tekście.
Drugie zadanie (przygotowane na platformie wardwall) ma na celu pokazać uczniom miejsce przydawki w zdaniu (przed rzeczownikiem) oraz sprawdzić umiejętność uczniów w łączeniu przydawki z rzeczownikiem pod względem zgodności gramatycznej.
 Oba ćwiczenia pozwalają na samoocenę ucznia.

Rysunek 6. Zadania.

9. Podsumowanie materiału z lekcji. Zadaniem uczniów jest ułożenie życzeń urodzinowych, zawierających jak najbardziej różnorodne przydawki. Ćwiczenie obejmuje wszystkie obszary używania przydawki i jest jednocześnie przypomnieniem celów lekcji:

- Redagowanie pełnego (rozwiniętego) tekstu
- Łączenie przydawki z rzeczownikiem
- Poprawność gramatyczna

Rysunek 7. Podsumowanie lekcji (zadanie za utrwalenie materiału).

10. Ewaluacja. Samoocena ucznia. Uczeń zaznacza w tabeli „Kryteria sukcesu ucznia“.

<ul style="list-style-type: none"> • Wiem, na jakie pytania odpowiada przydawka i czym może być wyrażona. 	+/-
<ul style="list-style-type: none"> • Odróżniam przydawkę od innych części zdania. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Wiem, z jaką częścią mowy łączy się przydawka. • Potrafię wskazać przydawki w tekście. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Potrafię dopasować przydawki do formy gramatycznej rzeczownika. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzegam wartość przydawki, która służy do wzbogacenia i udokładnienia opisu człowieka, rzeczy czy zjawiska. 	

11. Ocenianie zbiorowe. Uczniowie otrzymują plusy za poprawnie wykonaną pracę. Użycie co najmniej 5 różnych przydawek w tekście życzeń urodzinowych.